

РЕЦЕНЗИЯ

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“, към катедра „Икономика“ на АУ-Пловдив

Автор на дисертационния труд: *АРДИАНА (ЕМУРЛАХ) БУНЯКУ*
задочен докторант към катедра „Икономика“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд:

„ВЛИЯНИЕ НА ДОБРОТО УПРАВЛЕНИЕ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ СЧЕТОВОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ В ЗАПАДНИТЕ БАЛКАНИ“

Рецензент: проф. д-р ДИАНА ИЛИЕВА КОПЕВА

Катедра „Икономика на природните ресурси, Бизнес факултет, УНСС
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност
„Икономика и управление (селско стопанство)“

определен/а за член на научното жури със заповед № РД-16-10-90 /
17.10.2019 г. на Ректора на АУ –Пловдив

1. Кратко представяне на кандидата.

Ардиана Буняку е завършила Икономическия факултет на Университет Прищина, гр. Прищина, Косово, придобивайки бакалавърска образователна степен по Публична администрация (2006). Магистърската образователна степен по Застраховане, тя получава през 2011 г. в университет „Петер Буди“, Прищина, Косово. Професионалният ѝ път е в областта на счетоводството и одитирането. От 2002 г. тя е част от екипа на Организацията на сертифицираните счетоводители и одитори (SCAAK) в Косово, на която понастоящем е изпълнителен директор. Член е на

Международната асоциация на счетоводителите и на Асоциацията на оценителите в Косово. Членува в редица национални и международни професионални организации.

Докторантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономика“, на Аграрен университет Пловдив, по научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“ съгласно Заповед на Ректора на АУ-Пловдив № РД 27-13/28.05.2018. Отчислена е с право на защита от 23.04.2019 г. със Заповед на ректора на АУ-Пловдив № РД 27-31/25.04.2019 г.

2. Актуалност на проблема.

Темата на представения дисертационен труд е особено актуална и важна в Косово и в останалите страни от западните Балкани. От края на 2016 г. Министерство на земеделието, горите и развитие на селските райони“, Прищина, Косово, на основата на задълбочен анализ стартира поредица от инициативи с представители на различни заинтересовани страни (правителствени, организации и институции, кредитни институции, организации на земеделски производители, университети, професионални счетоводни организации) за обсъждане на формата и съдържанието на предоставяне на професионални счетоводни услуги на земеделските производители. Необходимостта от професионални счетоводни услуги е осъзната от страна на земеделските производители и те декларират това в провежданите ежегодни проучвания (повече от 70% от земеделските производители в Косово декларират, че неизползването на професионални счетоводни услуги в тяхната дейност повишава риска и влияе негативно върху тяхната дейност и достъп до финансови ресурси). Този проблем съществува и в другите страни от Западни Балкани.

Представеният дисертационен труд изследва и анализира актуална проблематика. Представените в него изводи могат да намерят не само теоретично, но и практическо приложение, при решаване на проблема.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Дисертационният труд е структуриран в четири глави с увод, заключение, приложение, съдържащо въпросника, използван при

провеждане на анкетното проучване, списък с използвана литература. Общият обем на дисертацията е 178 стр.

Избраната структура, в представения за рецензиране дисертационен труд, е логична и следва налагащата се в модерните изследвания триада “теория - методология – анализ“. Между различните части на дисертацията съществува логическа обвързаност, като направените изводи следват непосредствено от извършения анализ

Между дефинираните теза, цел и задачи на изследването съществува необходимата обвързаност и съподчиненост, изискващи се при научните изследвания. Тезата, която се защитава в дисертацията е, че *следването на добрите управленски практики при управлението на счетоводните организации е предпоставка за успешно пазарно присъствие.*

В дисертацията докторантът тества шест изследователски хипотези за достоверност, използвайки *t-test* и корелационен анализ, а именно:

RQ1: ПСО в страните от Западните Балкани, се придържат към принципите на ефективността на доброто управление;

RQ2: ПСО в страните от Западните Балкани, се придържат към принципите на лидерство в управлението;

RQ3: ПСО в страните от Западните Балкани, се придържат към принципа на отчетност в управлението;

RQ4: ПСО в страните от Западните Балкани, се придържат към принципите на стратегия и контрол в управлението;

RQ5: ПСО в страните от Западните Балкани, се придържат към принципите на възнаграждението в управлението;

RQ6: ПСО се придържат към всички пет принципа на добро управление в страните от Западните Балкани.

За доказване или отхвърляне на така дефинираната цел, докторантът си поставя следната цел: *да анализира и оцени принципите на доброто управление и тяхното влияние върху развитието на професионални счетоводни организации, обслужващи земеделските стопанства в държавите от западните Балкани (Косово, Албания, Черна гора, Македония, Сърбия и Босна и Херцеговина).*

С оглед постигане на поставената цел са решени следните задачи:

1. Да се изясни същността на корпоративното управление и неговите принципи на приложение в управлението на счетоводните организации;

2. Да се разработи методика за анализ и оценка на принципите на доброто управление при мениджмънта на счетоводните организации;
3. Да се анализира нормативната уредба, регулираща дейността на счетоводните организации;
4. Да се анализират елементите на добрите практики, които водят до успешно пазарно присъствие на счетоводните организации;
5. Да се дефинират и предложат насоки за подобряване на управленските практики при управлението на счетоводните организации

Коректно са дефинирани предметът и обектът на изследване.

Използваните методи за доказване на концептуалната теза са коректно дефинирани и приложени.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Представените резултати от анализа и изследването са представени по подходящ начин, отговарящ на научните изисквания. В текста на дисертацията са включени 13 таблици и 10 фигури. Чрез тях се аргументират количествено направените заключения в текста.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В представения за рецензиране дисертационен труд е посочена библиографска справка, съдържаща списък от 114 източника на английски език, от които 10 са електронно достъпни източника (за тях са посочени електронните адреси). Останалите 104 източника са статии, глави от монографии, изследвания. В текста на дисертацията, посочените в библиографията източници са коректно цитирани в текста.

6. Приноси на дисертационния труд.

Приемам представените от автора приноси за напълно доказани. В дисертационния труд се очертават две групи приноси: научни и научно-приложни. Бих искала да акцентирам на следните приносни моменти

Научни приноси

1. Изследвани и критично са анализирани използваните в практиката професионални счетоводни услуги в шест страни от Западни

Балкани

2. Изяснена е същността на корпоративното управление както и на принципите и подходите за постигане на добри управленски практики.
3. Разработена е концептуална рамка за анализ и оценка прилаганите принципи за постигане на добри управленски практики при Професионалните счетоводни организации (ПСО).
4. Анализирани са прилаганите принципи за постигане на добри управленски практики при ПСО в шест страни от Западните Балкани в областта на селското стопанство

Научно-приложни приноси

1. Предлагат се насоки за подобряване на управленските практики при управлението на счетоводните организации
2. Формулирани са препоръки за подобряване на корпоративното управление.
3. Проведеното анкетно проучване
4. Идентифицирани са съществуващите пропуски в нормативната уредба по отношение на прилагане на професионални счетоводни услуги в селското стопанство

7. Критични бележки и въпроси.

Критичните ми бележки са по отношение на публикационната дейност на докторанта. Необходимо е резултатите от дисертационния труд да се публикуват в научни списания. Препоръката ми е в тази насока, а именно публикации по темата в реномирани български и международни списания, с приоритет на тези с импакт фактор и индексирани в международните бази данни (SCOPUS, WoS, ERIH, др.)

Бих препоръчала също така в бъдещата си работа докторантът да продължи усилията си по развиване на модели и схеми за предоставяне на професионални счетоводни услуги на земеделските производители, релевантни към селското стопанство в Косово и прилагането им в практиката.

8. Публикувани статии и цитирания.

Резултатите от дисертационния труд са представени в 6 (шест) публикации. Две от тях са доклади от конференции, останалите са публикувани в списания, които не са специализирани научни списания. Две от публикациите са направени преди зачисляване на докторанта. Не са

представени електронни адреси на списанията.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Не е представен списък на цитиранията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта/ката, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **АРДИАНА (ЕМУРЛАХ) БУНЯКУ** образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност **“Икономика и управление (селско стопанство)**.

Дата: 20.11.2019 г.

.....

гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:

(проф. д-р Диана Копева)